

ԵՐԿՐՈՐԴ ԲԱԺԻՆ

Ա Ջ Դ

Նախընթաց համարում արդէն յայտարարել էինք «Աղբիւրի» հրատարակման մասին առաջիկայ 1888 թւին եւ այդ մասին խօստացել էինք մեր ընթերցողներին ծանօթացնել Վեցերորդ տարուայ մեր ծրագրին հետ: Գիտենալով որ մեր ընթերցողները եւ բարեկամները իւրաքանչիւր տարուայ վերջին անհամբեր սպասում են խմանալ նորումբիւններ «Աղբիւրի» միւս տարուայ հրատարակութեան մասին, մենք՝ այս համարի հետ դրկում ենք մեր բաժանորդներին մեծ յայտարարութեան թերթ, որի մէջ ընթերցողները կրդանեն իրանց ամեն հարցերին պատասխանք եւ կիմանան մեր մտադրումիւնները. «Աղբիւրը» եկող տարի աւելի հարուստ եւ շքեղ դարձնելու... Այս 1887 թւին «Աղբիւրը» գրականական կողմից թէ՛ առաջին եւ թէ՛ երկրորդ բաժինը այն աստիճան խնամով էին կազմուած եւ այնպիսի ընտիր նիւթեր էին բովանդակուած, որ համատարած տիրեց լուծիւն, իսկ լուծիւնը հայերի մէջ միակ գովելու կերպն է...

Գալով Վեցերորդ տարուայ պրմիաներին, մենք ամեն կերպ ջանք դրինք, որ նրանք լինին նախ կրթիչ, ապա փառաւոր եւ կատարեալ: Այդպէս են օրինակ՝ Քրիստոսի ծնունդը եւ մոգերի երկրպագութիւնը, պ. Գ. Բաշինջաղեանի «Աղծամարայ ծովով» պատկերները, ընտանիքի գրքեր, հրատարակութիւններ եւ այլն:

Ուրեմն մենք սեր կողմից փառհանում ենք ասել՝ կատարել ենք մեր պարտքը ամենայն խնամքով, կլմնայ մեզ տպասել որ հայ ծնողները եւ դաստիարակներն էլ չեն զրանալ կատարելու մի սրբադան պարտք, որ ունին դէպի միակ ամագիրը «Աղբիւրը», որ նուիրուած է նրանց մանուկների կրթութեան եւ բախտուորութեան համար:

Մենք չենք խաբուիլ մեր յոյսերում այս տարի՝ ինչպէս եւ անցեալ տարիները:

ԿՈՂԿԱՍԵԱՆ ՋԻՆՈՒՌԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Նայեմքերի մէկից սկսած կատարուեց առաջին անգամ Կոլկատում տեղական քրիստոնեայ ազգաբնակութեան անդրանիկ զինուորակոչութիւնը: Թիֆլիզի օրաթերթերին հասած լուրերը լըցնում են հայերի սիրտը անբաւ բերկրութեամբ, երբ տեսնում ենք, ինչպէս ամենայն տեղ մատաղատի, քաջարի հայ երիտասարդները խուռներամ զիմում են դէպի այդ առաքինի ասպարէզը: Ամեն տեղի հայ ազգաբնակութիւնը տօնախմբութիւններ է կատարում և փալպալում նորակաջ հայ զինուորներին: Զինուորութիւնը իւր վաղնջական դոյութեամբ մարկում բնութեան, հոգու համար մի անհրաժեշտ բնական պահանջի կարգն է անցած, որի խափանումը և չըկատարելը ազգերի մէջ յառաջ է բերում մեղկութիւն, ստրկական ոգի և վերջապէս մահ:

Իսրայէլացոց Աստուածը միշտ պաշտպան է եղել Հրէից ազգի զինուորութեան և ամեն պատերազմներում զօրավիգ է եղել իւր ժողովրդին և յաճախ իսկ աներևութապէս հրեշտակային զօրագունդեր է առաքել նրանց աջակցութեան: Յիսուս և իր առաքեալները ոչինչ չեն ասել ընդդէմ զինուորութեան, այլ և Քրիստոսի խաչի նշանը երևեցաւ Կոստանդիանոս թագաւորին տեսեան մէջ, որի շուրջը գրուած էր. «Այսու յաղթեոցես»: Ամեն քրիստոնեայ ազգերի կրօնական պետերը—հոգեւորականութիւնը՝ միշտ օրհնել են և ազօթել իրանց ազգի զինուորութեան համար և մինչև իսկ նրանցից շատերը անձամբ մասնակցել են արեան նախճիրի մէջ:

Թամանակակից հռչակաւոր ռազմադէտ կոմս Մօլտկէն՝ որ Գերմանիայի փառքի երկրորդ փալլուն աստղն է Ռիսմարկից յետոյ՝ զինուորութեան և ռազմավարութեան համար առ-հասարակ ասել է հետևեալը.

«Մշանջենական խաղաղութիւնը ցնորք է և գովելի իսկ չէ: Պատերազմը աշխարհիս՝ Աստու հիմնած կարգ ու կանոնի անխուսափելի մի պայմանն է: Պատերազմը զարգացնում է մարդու հոգու ամենաազնիւ յատկութիւնները՝ քաջասրտութիւն և անձնազոհութիւն, հաստատամտութիւն սլարսքը կատարելում, ընդունակութիւն անձնուրացութեան: Առանց սրտաբերազմի բանական աշխարհը կը կոհողանար և կապախանուէր նիւթապաշտութեան տիղմի մէջ»:

Սակայն չի կարելի չընտառուիանել, որ բոլոր քրիստոնեայ աղ-
ղերը ունին աներկբայ հաւատ, որ վաղ-ուշ Աւետարանի և զիտու-
թեան լուսաւորութիւնը տարածուելով ամեն աղղերի մէջ՝ պիտի վերջ
տան արիւնահեղ սլատերազմներին և սէր ու իսողաղութիւն պիտի
թաղաւորեն ամեն տեղ: Յատուկ այդ դադափարի համար կան աշ-
խատող առանձին ընկերութիւններ, և կառավարութիւնները մտա-
ծում են կազմել ծայրագոյն միջաղղային զիւան, որ իսողաղ ճա-
նապարհով լուծէր այն ամեն խնդիրները, որոնք կարող էին սլա-
տերազմներ յարուցանել:

Յանկանք մեր նոր զինուորներին արի սիրտ և առաքինի հոգի:
Կեցցէ՛ Կովկասեան նոր ղօրաղուհը:

ԱՌ Պ. ԲԱՅՅԻ.

Բարեկամ, «Արձագանք» շաբաթաթերթի 39-դ №-ի մէջ կարդա-
ցի ձեռք իմ դէմ գրած ասիական հայհոյանքով համեմատ բողոքը, և իս-
կոյն գրեցի նրա հերքումը, ինչպէս ձեզ էլ բերանացի յայտնեցի, որ
դուք շատ բառեր իրար հետ շփոթում էք, ինչպէս՝ մ ա ղ ա լ բառը հա-
մարում էք մարդու յատուկ անուն, ն ու է ի ը՝ ն երբ ո ղ ե ա ն, և այլն:
«Արձագանքի» խմբագիրն իմ հերքումը չըսպեց, բայց դուք որ արդէն
հասկացել էք ձեռք սխալը, կարող էք երկու տողով շտկել, երբև ազնիւ
մարդ: Ձեր լիշա՞ծ ոտանաւորը տպագրուած է «Աղբիւրի» 1884 թուականի
երկրորդ տետրում «Սառնամանիք» վերնագրով. ընթերցողները կարող
են ստուգել, թէ՛ կանչ արդեօք նրանում ներբողեանի հետք գէպն ձեզ
և ձեռք աշխատութիւնը:

Ղ. ԱՂԱՅԵԱՆՑ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պոլշիկների հեղինակութիւնները մի քանի դերքով և գներով հրատարակուեց: Մեզ հաղորդում են, որ բոլոր հրատարակողներն էլ մի քանի շաբաթուայ ընթացքում աստիճանի հաղարներ վաստակ են ունեցել և մինչև այժմ էլ ուլ հրատարակում է, դարձեալ մեծ վաստակ է ունենում: Կը լինի՞ արդեօք մի օր էլ, երբ Աբովյան, Պաշկան, Արայեան հրատարակողները գանձ այնքան շահ ունենան, որ մի քանի հարկւր հազար օրինակ տպագրելու փոխարէն գէթ մի քանի հազար օրինակ հարողանան տպագրել և տարածել: Պ. Ղ. Արայեանը յունուարեց սկսելու է իր «Արուծիւն և Մանուէլ» տըպագրութիւնը, պ. Պ. Պաշկանը արգէն սկսել է իր «Սօս և Վարդիթիւրի» տպագրութիւնը, պ. Փ. Վարդանեանը Սմայլի ամենաօգտակար դրուածքներեց մէկը — «Բնաւորութիւնը», արդեօք հայ ընթերցողները աճապարելու են ձեռք բերել այդ գեղեցիկ և օգտակար զըրքերը, թէ ամեն մի քաղաքում մի — մի օրինակ ձեռք բերելով հետաքըբը ընթերցողները նիսիա կարդալու են:

Պ. Արայեանի «Արդնադան, կամ Կախարդական աշխարհը», որ այս տաւուայ սկզբում տպագրուեց «Աղբիւրում», այժմ, ինչպէս տեղեկացանք, թարգմանվում է աւստրիէի և կը տըպագրուի շուտով:

Լսում ենք, որ գաւառներում հայ երեստասարդութիւնը պատրաստվում է առաջիկայ 1888 թ. «Մշակին այնքան բաժանորդ տալ, որ կարելի լինի «Մը-

շակը» ամենօրեայ դարձնել: Ցանկանում ենք կատարել յաջողութիւն և մեր կողմեց ինդրում մեր յարգիւի հատակաւոր բաժանորդներին միանալ և աջակցել այդ եռանդուն խմբին ի կատար ածելու իրանց բարի դիտաւորութիւնը:

Որովհետեւ «Աղբիւրի» զինը դարձեալ թողնում ենք Յ ր. և ինչպէս արդէն մեր ստացած տեղեկութիւններեց նկատում ենք, հայ ընտանիքներ կամնում են, որ «Աղբիւրը» լինի մի պատկերաշարդ հանդէս, ուստի ինըդրում ենք «Աղբիւրի» համակողներին և ընթերցողներին աշխատել իրանց շրջանում բաժանորդներ դանել և միջոց տալ մեզ աւելի քան շքեղ հրատարակել: Եթէ մեր յարդել բաժանորդներեց ամեն մէկը գէթ մի նոր բաժանորդ դանի, երեւակայեցէք, որ կըկրնապատկուի մեր ընթերցողներ թիւը և հնար կունենանք «Աղբիւրը» կրկնապատիկ աւելի հարստացնել:

Խմբագրութիւնս կամենալով դիւրացնել գաւառական հեղինակներին, թարգմանիչներին գործը, ընդունում է թիթիկում տպագրել տալու նրանց աշխատութիւնները: Ընդունում է միջոց լինել և պատուելի նրանց համար ամեն տեսակ պատկերներ և նուկարներ, վարձու է աւալի իր ծաղկատաւերեց և նկարներեց: Մանրամասն տեղեկութիւն ուղղը պէտք է հարցնէ աւանձին նամակով և պատասխանի համար ուղարկէ Յ հաս 7 Կոստէկանոց մարկաներ:

Լիայոյս ենք, որ այսուհետեւ մեզ պետի յաջողի, որքան հնարաւոր է, շփու հրատարակել «Աղբիւրը» և արտաքին կողմից, որովհետեւ ոչ միայն մենք պայման կապեցինք իշխանաւոր իշխարիչներէ և փորաղբիչներէ հետ, այլ և արգէն ստացանք մի մասը մեր պատուէրներէ, որոնցից տպուած կան և այս Ձեռնմէ Այս իշխարիչները և փորաղբիչները Ֆրանսիոյ հրատարակուող „Revue de Monde“-ի, „Tour de Monde“-ի, „La Jeunesse“-ի, „Живописное Обозрѣніе“-ի, „Родники“-ի մշտական աշխատակիցներն են:

Խմբագրութիւնս այս տարեւ ընդունելու չէ ոչ մի Թարգմանական յուսած: Ուստի խնդրում ենք մեր յարգելի աշխատակիցներէն, որ այլևս չուզարկեն մեզ որեւէ Թարգմանութիւն:

«Աղբիւրի» տառջիկայ 1888 Թ. բաժանորդագրելը հանդիւրձ պըէմաներով, չաւելուածներով և այլն ԱՄՆՔ ըուբլէ է կանխիկ Ամենախմբագրար խնդրում ենք մեր դործակալներէն, որ ոչ մի դէպքում չընդունեն ապստիկ բաժանորդ:

Մեր խմբագրատանը կարելի է բաժանորդ գրուել՝ „Родники“, „Всемирная Иллюстрація“, „Модный Свѣтъ“, „Модный Магазинъ“, „Новый Русскій Базаръ“, „Русскій Винодѣлъ“, „Mon Journal“, „La Jeunesse“, „Tour de Monde“, „Lami des Enfants“, „La France Illustrée“, «Բուլբաստան Մանկանց», «Գիտական Զարթում», «Բաղմալէպ» հրատարակութիւններէն:

ԱՌԱՎՍ ԸՆԴ ԱՌԱԿԻՆ

Սալմաստի էշերը քարվանից փախչելով՝ ընկան չօլերը: Մի մասը նրանցից գայլակուր եղաւ, իսկ միւսները բողբոջեցին Արամազդին գայլերի արարմունքի մասին և ասացին—

—Ով մեծդ Արամազդը, մեզ գայլ շինիր, որ էլ գայլերը չուտեն մեզ:

—Դուք չէք կարող գայլ դառնալ, պատասխանեց Արամազդը, դուք էշ էք և էշ էլ կըմնաք, բայց՝ մէկ խրատ կըտամ ձեզ. գայլ տեսնելիս դուք էշ էք կարծում նրան և խառանչելով վազում էք ընկնում նրա ճանկը. եթէ այդպէս չանէք, գայլերն այլ ևս չեն կարող ձեզ վնասել... Էշերը չըհետեւեցին Արամազդի խրատին, որովհետեւ էշ էին. . . և էշ էլ մնացին մինչև այսօր . . .

«ԱՂԲԻՐԻ» ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

- ՄՈՍԿՈՒԱ 3. Յ. Բարեհաճեցէք ուղարկել ևս, նկարագրեցէք ընտելեանը:
- » » Գ. Ե. Շատ շնորհակալ ենք, ուրախ լինում ենք ստացանք, կըստուգենք Յաւելարկը:
- ԱԽԱԼՅԻԱՅ 8. Վ. Շնորհակալ ենք, ուրախ կըլինինք աւելի, որ Ձեր շքապատուէրին էլ ծանօթացնէք:
- ՆՈՐ-ԱՍԵԱՋԻԴ Բ. Փ. Ստացանք Ձեր թարգմանութիւնները. շնորհակալ ենք, ժողովեցէք ուրիշ բան, կենդանի նիւթեր շատ կըզանէք Ձեր շուքը, շարունակեցէք:
- ԼԵՅՊՅԻԿ Գ. Կ. Ստացել ենք Ձեր նամակները կըստատարանենք:
- ԶՄԻՆՈՒՆԱ Հայ Ընթեր. Վարչ. Մեթէ Ձեր քաղաքը այնքան անոթ է, որ մի քիչ էլ զժողովրդին է վճարել, էթէ Ձեր քաղաքացիներէց ոչ ոք չի դաժնաւել, այն ժամանակ կուղարկենք: Միւրաւ լաւ չէ:
- ՄԻԼԱՆ Կ. Շ. ստացել ենք, կըստատարանենք մանրամասն:
- ՄՅԶԴՅԻ Տուրք. Ձեր նամակը ստացանք, շնորհակալ ենք, Ուղարկեցինք տէր-հօրը. Լեւոնիս զրիկ էլ էք, ստացէք, ուղարկեցինք և 1 օր. Ա. պրէմիան:
- ԲԱԳՈՒ Ա. Ա. Խնդրում ենք չընկալանաք, ձեր ուղարկածներէց շատերը պիտի տաղդուեն, բայց տեղի սղութիւնը արդեւ է լինում: Աշխատում ենք շարունակել մեծ յօգուածները վերջացնել:
- Ա. ՊԵՏԵՐՈՒՐԻ Գ. Զ. Ձեզ նամակ գրեցինք, սպասում ենք:
- Կ. ՊԵՆԻՍ «Բուր. Մանկ.» Արդեօք ստացաք ուղարկած պատճէնը: Այսօր ուղարկեցինք Ձեզ «Քնարիկ Ստեփանի» կապիտալ կարմիր: Մանթայրէք Ձեր ընթերցողներին այդ հրատարակութեան հետ:
- ԱՍՏՐՈՒԱՆ Կ. Գ. Ուղարկեցինք Ձեզ նամակ, յոյս ունենք կըկատարենք:
- ԳԱՆԶԱԿ Պ. Հ. Ձեր աւագ մեղաօր ենք, ներեցէք, բայց հաւատացէք անհնարին եղաւ:
- » » Ա. Թ. Ուղարկեցինք:
- ՆՈՒԻՒ Գ. Ձեզ մանրամասն նամակ ենք գրել, կուղարկենք: Այո՛ մենք ընդունում ենք տաղդել տալու:
- ՇՍՄԱԽ 3. Ճ. Պատասխանեցէք Խնդրում ենք, մեթէ վարել է այդ:

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1888 г. (VII г. изданія)

„РОДНИКЪ“ въ 1888 году будетъ издаваться при прежнемъ составѣ сотрудниковъ, въ томъ же духѣ и направленіи, какъ и минувшія 6 лѣтъ.

„Родникъ“ выходитъ 1-го числа каждаго мѣсяца, книжками большого формата, со многими картинками.

„Родникъ“ рекомендовалъ и одобренъ Учен. Комит. при Свят. Синодѣ, Собственной Е. И. В. канцеляріи по учрежден. Императрицы Маріи и Мин. Нар. Просвѣщенія. Циркуляромъ по Мин. Нар. Просв. (отъ 12 Мая 1887 г. за № 7,289) предложень на случай выписки для библиотекъ низшихъ городскихъ училищъ и для младшихъ классовъ сред-

нихъ мужскихъ и женскихъ Учебн. Заведеній, какъ журналъ вполне отвѣчающій требованіямъ русской семьи и школы и служащій богатымъ источникомъ нравственнаго чтенія, проникнутаго духомъ религіи и преданности отечеству.

Годовые подписч. на „Родникъ“ изданія 1888 г. получаютъ вмѣстѣ съ № 1

„СБОРНИКЪ СТИХОТВОРЕНІЙ ДЛЯ ДѢТЕЙ“,

составленный изъ произведеній русскихъ и иностранныхъ поэтовъ, со многими рисунками худ. М. Михайлова.

Для взрослыхъ вмѣстѣ съ „Родникомъ“ высылается ежемѣсячно педагогическій листокъ

„ВОСПИТАНІЕ и ОБУЧЕНІЕ“,

посвященный разработкѣ вопросовъ дѣтскаго чтенія и критикѣ учебниковъ, учебн. пособій и книгъ для дѣтей и для народа.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ НА 1888 ГОДЪ:

„Родникъ“ съ листомъ „Воспитаніе и обученіе“ на годъ съ дост. и перес. 6 р.

„Родникъ“ безъ листка „Воспитаніе и Обученіе“ на годъ съ дост. и перес. 5 р.

„Воспитаніе и Обученіе“ отдѣльно, на годъ, съ дост. и перес. 2 р.

Адресъ редакціи и главной конторы: С.-Петербургъ, уголъ Знаменской и Баскова пер., д. 14—24.

Кромѣ того, подписка принимается, въ С.-Петербургѣ: въ книжномъ магазинѣ Фену и К°, въ книжномъ магазинѣ „Новаго Времени“ и въ „Русскомъ книжномъ магазинѣ“; въ Москвѣ: въ книжномъ магазинѣ „отрудникъ Школа“, на Кузнецкомъ мосту; въ Тифлисѣ: въ Редакціи журнала „Агбюръ“.

Редакторъ-Издательница Е. Сысоева.

Редакторъ Алексѣй Альмедингертъ.

Подробная программа „Родника“ и листка „Воспитаніе и Обученіе“ съ каталогомъ изданій редакціи высылается, по требованію, безплатно.

ПОДПИСКА НА 1888 Г.

„РЕБУСЪ“

ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЪ

ГОДЪ VIII

Тайна мірозданія—неразрѣшимый ребусъ. Вся природа—вѣчный ребусъ. Вся наука—вѣчный трудъ надъ вѣчнымъ ребусомъ. Самъ человѣкъ—ближайшій и труднѣйшій изъ ребусовъ. Прочтется-ли онъ когда нибудь—неизвѣстно. Но вѣрно то, что ни одинъ ребусъ не прочитывается правильно безъ наличности всѣхъ его частей; между тѣмъ, при чтеніи именно человѣческаго ребуса, нѣкоторыя его части самовольно откидываются. Безъ нихъ онъ никогда прочитанъ не будетъ—на этомъ мы стоимъ твердо. Собиранію именно этихъ откинутыхъ, отверженныхъ частей человѣческаго ребуса и посвящается въ особенности наша скромная дѣятельность.

Поэтому въ нашемъ журналѣ читатель найдетъ статьи, которыхъ онъ не встрѣтитъ ни въ одномъ изъ русскихъ періодическихъ изданій,—статьи, посвященныя обзорѣнію малозвѣстныхъ явленій природы, какъ-то медіумизма (спиритизма), животнаго магнетизма, гипнотизма, сомнамбулизма, ясновидѣнія, чтенія мыслей и проч. Явленія эти растутъ съ каждымъ днемъ, и наука уже начинаетъ заниматься ими. Статьи по этимъ вопросамъ помѣщаются какъ оригинальныя, такъ и переводныя, изъ иностранныхъ специальныхъ журналовъ.

Отдѣлъ ребусовъ заключаетъ въ себѣ премированные ребусы, за рѣшеніе которыхъ всѣ получаютъ преміи въ видѣ книгъ, картинъ, потъ, портретовъ и проч. Беллетристическій отдѣлъ: романы, повѣсти, рассказы, какъ оригинальныя, такъ и переводныя. Смѣсь: новыя открытія и изобрѣтенія.

Цѣна на годъ 5 р., на полгода 3 р. съ дост., а безъ дост. 4 р. и 2 р. 50 к. Допускается разсрочка: при подпискѣ 2 р., 1 апрѣля, 1 іюля и 1 октября по 1 р. Подписка принимается въ С.-Петербургѣ въ кн. маг. Вольфа, Мелье, Мартынова, „Новаго Времени“, Боршнева, Н. Фену и К°. и др. чрезъ почту въ редакціи (Ивановская, 2.) Въ Москвѣ, въ книжномъ магазинѣ Мамонтова.

Редакторъ-Издатель В. Прибытковъ.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 26 Ноября 1887 г.

Типографія И. Мартиросіанца, на Орб. ул., д. № 1 и